

OBČINSKA UPRAVA

GLASILO „KMETSKE ŽUPANSKE ZVEZE“.

Izhaja vsakega 10. in 25. dne meseca, ter stane celoletno 6 kron, polletno pa 3 krone.

Dopise je pošiljati uredništvu »Občinska Uprava« v Ljubljani. — Rokopisi se ne vračajo.

Odgovorni urednik:

Dr. Vladislav Pegan.

Naročnino in oglase sprejema upravništvo »Občinske Uprave« v Ljubljani

Cena oglasom je za dvostopno petitno vrsto 20 vinarjev, večkratno inseriranje po dogovoru.

Odlična občina na delu za pravice naroda.

Na Štajerskem je bila lani odlična občina Kokarje v Gornjegrajskem okraju v boju z nemškim deželnim odborom izvojevala pravico, da je občina vkljub svoji podrejenosti deželnemu odboru in v prenešenem delokrogu c. kr. političnim oblastim, sama za sebe korporacija, kateri pripadajo vse one politične pravice, kakor državljanom samim.

Ta rzsodba državnega sodišča z dne 3. julija 1906 broj 264 je za slovenske občine ter dosledno za ves slovenski narod kot najizdatnejše orožje proti birokratskim zatiralcem našega jezika neizrečeno velike važnosti. Ž njo se namreč na Štajerskem razdirajo oni birokratski nazori, s katerimi so se doslej slovenske občine silile reševati nemške dopise državnih in deželnih uradov.

Slovenske občine po Štajerskem so začele na podlagi te rzsodbe vračati nemške dopise državnih in deželnih uradov (ne državljanov), toda nekatera okrajna glavarstva žugajo radi tega županom z globo.

Tako je gosp. I. Potočnik, vrli župan občine Župetince v Slovenskih goricah zavrnil c. kr. mariborskemu okrožnemu sodišču nemško pisan dopis. Na pritožbo sodišča je glavarstvo županu zaukazalo, da mora rešiti nemški dopis, sicer se mu bode naložila globa. Župan Potočnik se je pritožil na namestništvo v Gradec, ki je pritožbo zavrnilo, češ, župan je dolžan nemški dopis rešiti, na kar je občina vložila na ministrstvo dobro utemeljen ugovor. Ker je utemeljevanje tega ugovora važno za jednako odločno ravnanje županov drugih občin, ga tu dobesečno priobčujemo:

Broj . . .

Visokemu c. kr. ministrstvu za notranje zadeve na Dunaju.

Zoper rzsodbo c. kr. namestnije v Gradcu z dne 21. oktobra 1907, broj 9 517/4 07, priloga A, se vlaga pravočasno sledeči

ugovor:

1. Občina Župetince je v svoji lastnosti kot javna oblast v smislu rzsodbe c. kr. državnega sodišča na Dunaju z dne 3. julija 1906 broj 264 tuzemska korporacija. Ona je sicer v zakonitih mejah podrejena nadzorstvu političnih državnih oblasti ter je razun tega tudi ud upravnega organizma dežele in države. Vkljub temu je in ostane ona vendar za sebe koporacija, ki obdrži vse ji pripadajoče politične pravice. K tem pravicam spada tudi jezikova ravnopravnost, ki je členom XIX. državnega osnovnega zakona z dne 21. decembra l. 1867. drž. zak. broj 142 zajamčena.

2. Naslov tega zakona pravi izrecno, da so se s tem zakonom določile pravice d r ž a v l j a n o v. V smislu v 1. točki tega ugovora naštete rzsodbe in ker je občinski odbor, oziroma župan izvoljeni zastopnik občanov, t. j. državljanov v občini, ima občinski odbor, oziroma župan kot odgovoren načelnik občine, pravico zavračati nemške dopise državnih in deželnih uradov in zahtevati, naj mu ti uradi brez izjeme, torej tudi c. kr. okrožno sodišče v Mariboru, dopisujejo v uradnem jeziku občine, t. j. občini Župetince v slovenskem jeziku.

3. Županstvo Zupetince je upravičeno to svojo politično in jezikovo pravico toliko krepkeje zahtevati, v kolikor ni nikjer v Avstriji nobenega zakona, ki bi določal, da smejo c. kr. državni uradi v njihovo področje spadajočim občinam vsiljevati dopise v jeziku, katerih občinski funkcionarji ne razumejo, in ker v Avstriji ni zakona, po katerem bi moral nenemški župan nemško znati in ruzumeti.

Ako bi n. pr. kateri občan, t. j. državljan, vložil pri občini Župetince nemško vlogo, je občina po zgoraj naštetem zakonu dolžna si oskrbeti na troške občanov prevod vloge; kajti z zgoraj naštetim zakonom so se določile pravice držav

ljanov. Ako pa dopošlje c. kr. urad slovenski občini nemški dopis, si občina ni dolžna na troške občanov oskrbeti prevoda; kajti c. kr. urad ni noben državljani in se v zgornjem zakonu niso v prav ničem določile kake jezikove pravice državnih, oziroma deželnih uradov. Ti nimajo torej nasproti občini sploh nobenih jezikovih pravic, temveč v smislu člena XIX. zgoraj naštetega zakona le jezikovo dolžnost, dopisovati ji v njenem uradnem, t. j. občini Župetince vedno le v slovenskem jeziku.

4. Kakor mora biti visokemu c. kr. ministru za notranje zadeve iz pritožb več občin na na Štajarskem, osobito pa iz pritožbe občine Kokarje, politični okraj Celje, znano, odklanja ravnateljstvo pomožnih uradov c. kr. namestnije v Gradcu prevajanje nemških dopisov na slovenski jezik, ki se mu v ta namen dopošiljajo od slovenskih občin. To kaže po jedni strani, naj zahtevajo slovenske občine v imenu zakona od vseh c. kr. državnih uradov izključno slovensko dopisovanje, da se jim ne bode treba obračati za posredovanje na ta državni urad, po drugi strani pa nas uči ta odklonitev, da tudi ta c. kr. urad predrzno prezira zakonito ravnopravnost slovenskega jezika.

5. Ker nasprotuje nemško pisano poročilo c. kr. okrožnega sodišča v Mariboru z dne 9. novembra 1906 broj 17/6/1 določbam člena XIX. državnega osnovnega zakona z dne 21. decembra 1867. l. drž. zak. broj 142 ni ono v jezikovem oziru ne samo protizakonito, temveč obsega v sebi nasproti občini Župetince prestopak tega člena radi česa in ker se župan ne more na lastne oči prepričati, kaj je v njem pisano, ne more on kot odgovoren načelnik občine, tega naročila tako dolgo izvršiti, dokler mu ne dopošljejo slovensko pisanega naročila ali vsaj prevoda, potem ga bode takoj rešil.

6. V smislu člena XIX. tu večkrat naštetega zakona ima vsak narod pravico, svojo narodnost in svoj jezik čuvati in gojiti.

Občina Župetince si torej hoče kot del in člen slovenskega naroda pravice svojega jezika tem načinom čuvati, da zahteva

- a) naj ji vsi c. kr. državni in deželni uradi v čegar področju se ona nahaja, dopisujejo v smislu prej naštetega XIX. člena v njenem uradnem, t. j. v slovenskem jeziku;
- b) naj bodo pri vseh teh uradih nastavljeni le uradniki slovenskega rodu, ki bodo ne samo pravnega slovenskega jezika v smislu slovenske slovnice, temveč tudi v smislu narečja popolnoma zmožni. V to svrhu naj se sedanje nemške srednje šole na Spod. Štajarskem preustrojijo v slovenske ter se naj za slovenski narod ustanovi v Ljubljani državno vseučilišče z vsemi fakultetami s slovenskim učnim jezikom v smislu

zadnjega odstavka prej naštetega člena državnega osnovnega zakona, ki določuje:

„V deželah, v katerih stanuje več narodov naj bodo javna učilišča tako urejena, da se dajo vsakemu narodu potrebni pomočki za izomiko v svojem jeziku, ne da bi se kdo silil k učenju drugega deželnega jezika.“

V smislu te določbe ne pristuje nobeni oblasti v Avstriji pravica, siliti slovenskega župana, oziroma občinske odbornike in funkcionarje, da bi morali oni nemško znati ali se nemščine učiti ter nemške dopise razumeti.

Visoko c. kr. ministru za notranje zadeve blagovoli torej iz teh razlogov izpodbijano rzsodbo c. kr. namestnije v Gradcu kot v zakonu neutemeljeno razveljaviti ter rzsoditi, da slovenska občina Župetince, oziroma njen župan ni dolžan si oskrbovati prevodov nemških dopisov c. kr. državnih in deželnih uradov ter jih radi tega ne more rešiti, temveč, da so c. kr. državni uradi dolžni slovenski občini Župetince v smislu določb člena XIX. državnega osnovnega zakona z dne 21. decembra l. 1867. drž. zak. broj 142 dopisovati v njenem uradnem, t. j. v slovenskem jeziku, ki je na Sp. Štajarskem deželni jezik

Županstvo občine Župetince,

dne 25. novembra 1907.

Župan:

J. Potočnik.

Občina, ki ima tako zavednega župana, odbornike in tajnika, da se poteguje tako odločno za narodove pravice, kakor Župetince, je v resnici odlična občina ter prava zagovornica narodovih pravic.

Sistematičen pregled najvažnejših določeb na polju ljudskega šolstva.

(Dalje.)

K ljudskim šolam spadajo tudi meščanske šole. — V nasprotju z meščanskimi šolami imenujemo prvoimenovane tudi splošne ljudske šole. — Meščanske šole imajo namen podati otrokom nekoliko višjo izobrazbo, kakor jo nudijo ljudske šole. — Meščanske šole se ozirajo v prvi vrsti na potrebe obrtnikov in kmetovalcev. Z ozirom na ta smoter obsega učni načrt za meščanske šole razun podrobnejšega pouka o predmetih ljudske šole, tudi še poduk o knjigovodstvu, geometriji, geometrijskem in prostoročnem risanju.

Meščanska šola šteje tri razrede ter obstoja ali sama zase pod posebnim vodstvom ali pa zvezi z petrazredno ljudsko šolo pod skupnim vodstvom. — V zadnjem slučaju se imenuje zavod „Splošna ljudska in meščanska šola.“

Kar smo v prejšnjem omenili glede ljudskih šol, velja z malimi izjemami tudi o meščanskih šolah. —

Najvažnejša izjema je, da morajo biti meščanske šole strogo po spolu ločene. Mešane meščanske šole so v nasprotju z splošnim ljudskim šolam popolnoma nedopustni zavodi.

Če še omenimo, da se smejo s posameznimi ljudskimi šolami spojiti tudi zavodi za odgojo otrok, ki še niso šolagodni ter dalje posebni tečajji za nadaljnje izobraževanje šoli odrasle mladine, povedali smo vse, kar nam je treba vedeti o uredbi ljudskih šol. —

II. Šolski obisk in šolske zamude.

Kakor smo v uvodu omenili, je že cesar Jožef II. vpeljal šolsko obveznost, to je dolžnost, da morajo stariši svoje otroke v šolo pošiljati. — Ko doseže otrok določeno starost, morajo ga stariši, oziroma njegovi namestniki poslati v šolo. — Dolžnost hoditi v šolo traja dotlej, dokler si ne prilasti otrok onih znatnosti, ki jih potrebuje v poznejšem življenju. — Stariši ozir. njihovi namestniki so odgovorni zato, da otroci redno pohajajo šolo ter se jih eventualno lahko z prisilnimi sredstvi primora, da izpolnjujejo svojo dolžnost.

Če naj postane ljudska izobrazba v resnici splošna in občna, potem je vsekakor potrebno, da se zakonito zajamči, da bo vsak otrok tudi v resnici obiskoval šolo — in to se da edino le na ta način doseči, da se določi šolska obveznost,

Naš državni šolski zakon povdarja v svojem § 20. izrecno, da stariši ne smejo svojih otrok pustiti brez poduka, ki je predpisan za občne ljudske šole ter določa v svojih nadaljnjih §§, kdaj seprične šolska obveznost in koliko časa traja.

Po §§ drž. šolskega zakona se začenja šolska obveznost z izpolnjenim šestim letom ter traja do dovršenega štirinajstega leta. — Z ozirom na razmere otrokovih starišev in posebne krajevne odnošaje pa dovoljuje zakon marsikatero olajšave. — Temeljno načelo, ki ga uveljavlja § 21. glede šolskega obiska pa je: „Vsak otrok hodi v šolo od izpolnjenega šestega do dovršenega štirinajstega leta“. — Šolska obveznost traja torej vobče osem let.

Za nekatere kronovine pa so se na podlagi § 75. drž. šolskega zakona z ozirom na njihove posebne krajevne razmere, potom deželnih zakonov določile izjeme od tega temeljnega načela, tako na primer za Kranjsko, Istro in Goriško.

Na Kranjskem se začne šolska obveznost z izpolnjenim šestim letom in traja praviloma do dovršenega dvanajstega leta, in samo v mestih in trgih ki imajo tri- ali večrazredne ljudske šole, do izpolnjenega štirinajstega leta. — Vrhutega priznava deželni šolski zakon za Kranjsko šolskim oblastem še pravico, da z ozirom na posebne krajevne razmere (podnebje itd.) dovolijo, da se prične šolska obveznost šele z izpolnjenim sedmim ali osmim rojstnim letom, oziroma da se v mestih in trgih izpuste iz šole taki otroci, ki so dopolnili dvanajsto leto in so se šolskih predmetov popolnoma naučili. — Te olajšave smejo dovoliti c. kr. okrajni šolski sveti.

V Istri se prične šolska dolžnost z izpolnjenim šestim letom in traja do dovršenega dvanajstega rojstnega leta.

Na Goriškem pa sme deželni šolski svet za posamezne šolske okoliše z ozirom na krajevne razmere omejiti šolsko obveznost na dobo od dovršenega sedmega do končanega dvanajstega rojstnega leta.

V vseh navedenih deželah, v katerih se je izjemoma skrčila šolska dolžnost do izpolnjenega dvanajstega leta, pa so se uvedle takozvane ponavljalne šole, ki so namenjene onim učencem, ki so po izpolnjenem dvanajstem letu izstopili iz vsakdanje šole. V ponavljalnih šolah se nudi otroku prilika, da ponovi, oziroma pogladi one nauke, ki si jih je pridobil v vsakdanji šoli. Poduk na ponavljalnih šolah se prične navadno ob začetku šolskega leta vsakdanjih šol in traja do konca meseca marca.

Ponavljalno šolo so zavezani obiskovati otroci ki so bili izpuščeni iz vsakdanje šole. — Dolžnost pohajati ponavlj. šolo traja do izpolnjenega štirinajstega leta. — Okrajna šolska oblast pa ima pravico dovoliti olajšave.

Vprašanja in odgovori.

106. Županstvo I.

Vprašanje: Ali res ne smejo dežele pobirati naklade na žganje?

Odgovor:

Svoj čas se je osrednja vlada na Dunaju trudila, da bi dosegla po vseh deželah enakomerno deželno naklado na žganje. Ker se ji to ni posrečilo, si je pomagala iz tega položaja tako, da je obljubila posameznim kronovinam — izvzemši Galicijo in Bukovino — plačati iz dohodkov državnega davka na žganje, po 20 vin. za vsako na dotično deželo spadajočo hektolitersko stopinjo, toda le pod pogojem, da posamezne dežele ne bodo pobirale samostojne deželne naklade.

To obljubo je dala država začasno do leta 1909.

Iz tega razvidite, da je deželam še vedno na prosto dano pobirati od žganja deželno naklado, a če to store, izgubijo gori navedenih 20 vinarjev, ki jim jih zagotavlja država.

Galiciji daje osrednja vlada na leto 2.000.000 kron, Bukovini pa 200.000 K iz državnih davkov na žganje.

107. Gospod I. B. v R.

Vprašanje: Jaz imam koncesijo za točenje žganja, vina, piva in drugih opojnih pijač. Sedaj sem pa klican k okrajnemu glavarstvu, da se zaradi točenja žganja zagovarjam. Doslej sem plačeval mali patent (na leto 85 krajcarjev). Kako se mi je zagovarjati?

Odgovor:

Premalo ste nam pojasnili, za kaj se gre. Iz Vašega vprašanja ne moremo družega posneti, kakor da Vam hočejo naložiti veliki patent.

Po zakonu smejo imeti mali patent samo oni gostilničarji, ki točijo le malo žganja ozir. kakor pravi zakon, kjer se toči žganje le kot postranski zaslužek. Če pa ima gostilničar v žganju večji ali tudi enak promet, kakor na pr. v pivu ali vinu, tedaj mora plačevati celi patent.

Celi patent znaša v krajih, kjer je manj kot 500 prebivalcev na leto 20 K, v krajih pa, kjer je od 500 do 2000 prebivalcev, 40 K.

108. Ž u p a n s t v o R.

V p r a š a n j e: Po kateri zakoniti določbi so gostilničarji prosti, da jim ni treba naznanila, kedaj bodo živino klali, kedaj bodo vino vkletili itd.? Ali obstoji res kaka določba, ki bi to dopuščala pod pogojem, če so gostilničarji od postajališča boletnega urada oddaljeni nad 8 kilometrov?

O d g o v o r:

V zakonu sicer ni nikjer take določbe, vendar pa pravijo tozadevni zakoni, da smejo deželne finančne oblasti dovoliti izjeme za kraje, kjer ni boletnega urada.

Kot pravilo velja, da se morajo boletni uradi napraviti tako na gosto, da nima noben podjetnik od svojega bivališča pa do boletnega urada delj kot 7 in pol kilometra.

Primerjajte izvršitveno naredbo finančnega ministerstva od 26. junija 1877 št. 16.574 (objavljena v držav. zakoniku iz leta 1877 pod števil. 61). V tej naredbi najdete glede prijave klanja tako izjemno določbo ob koncu § 6.

(Op. Glede tiskovin za pobiranje naklad se obrnite na tiskarno Dragotin Hribar v Ljubljani.)

109. G o s p o d V. Š. v S.

V p r a š a n j e: Dobil sem od odvetnika račun za pravdne stroške. Ker me pozneje ni več tožil ali rubil, Vas prosim pojasnila, čez koliko časa zastari odvetnikova terjatev proti meni?

O d g o v o r:

Take terjatve, kjer se gre za zaslužek, zastarijo v 30 letih potem ko so nastale.

110. Ž u p a n s t v o N.

V p r a š a n j e: Orožnik B. je v naši občini služil skozi 5 let. Potem je stopil v pokoj in je ostal v naši občini do danes t. j. še celih 7 let. Sedaj prosi za sprejem v občinsko zavezo. Ali ga moramo sprejeti? Ali je bilo njegovo bivanje kot orožnik pri nas prostovoljno? Ali ni tako bivanje enako z onim vojakov, ki opravljajo preženčno službo?

O d g o v o r:

Na tako vprašanje smo že enkrat odgovorili. Sodba upravnega sodišča od 16. maja 1906 št. 4600 pravi, da je bivanje orožnika na postaji prostovoljno in se ne more nazvati neprostovoljno kakor pri vojaku. To pa zaradi tega, ker se ne more nikogar siliti, da bi moral iti k orožnikom, ampak je v s t o p v o r o ž n i š k o službo prostovoljen.

111. G o s p o d J. P. v V.

V p r a š a n j e: Koliko je plačati pri sodišču na kolkih za protokole in koliko za sodbe?

O d g o v o r:

Za protokole (zapisnike) imajo pri sodišču dve vrsti kolekovanja: 1. kjer se gre za vrednost do 100 K od vsake pole po 24 v; 2. kjer se gre za zjšjo vrednost po po 19 v od vsake pole.

Razsodnina pa znaša: 1. do vrednosti 50 K = 1 K, 2.) do 100 K = 2 K, 3.) do 400 K = 5 K, 4.) do 1600 K = 10 K, 5.) za vsak višji znesek po 5/8 % od vrednosti.

112. G o s p o d P. v L.

V p r a š a n j e: Pri nas se bo zidala v par letih nova šola. Staro šolsko poslopje bi radi nekateri podarili za društveni dom, kjer bi imela svoj sedež posojilnica, izobraževalno društvo itd. Drugi zopet imajo pomisleke proti podaritvi zlasti zato, ker mislijo, da bi se s kupnino, ki bi jo dobili za staro šolo odplačalo nekaj dolga za novo šolo. Prosim pojasnila: Kdo je lastnik stare šole ali okrajni šolski svet ali občina? Ali sme kateri izmed teh dveh faktorjev šolo podariti v gorenji namen (za društveni

dom)? Kdaj bi se smelo to zgoditi, ali že takoj ali še-le po dozidanju nove šole?

O d g o v o r:

Kdo je lastnik stare šole, Vam ne moremo povedati, ker je to po raznih krajih zelo različno. Najbolj zanesljivo boste to zvedeli pri zemljejknjižnem uradu v L. Šolo podariti bo težko šlo. Poizkusite to lahko, a če se bo kdo zoper to pritožil, Vam bo najbrže pristojna višja oblast tozadevni sklep razveljavila.

Sklep na podaritev se stori lahko takoj. Če se nihče zoper to ne pritoži in če bodo višje oblasti ta sklep tudi potrdile, boste lahko tudi takoj napravili darilno pogodbo. Napraviti jo sme samo notar. Seveda bo treba čakati na izvršitev pogodbe to je na izročitev šole za društveni dom do takrat, ko se bo začel pouk na novi šoli.

113. Ž u p a n s t v o V.

V p r a š a n j e: Kaj nam je storiti z ogrskimi dopisi, ki jih dobimo od ogrskih političnih oblasti v vojaškik zadevah? Pri nas nihče ne zna ogrskega jezika.

O d g o v o r:

Ministrstvo notranjih stvari je svoj čas izdalo ukaz, kako naj se s takimi dopisi postopa. Iz tega ukaza od 9. februarja 1883 št. 436 posnamemo sledeče: V prvi vrsti naj poizkusi kdo na občinskem uradu predstaviti ogrski dopis, tako da se bo mogla razbrati vsaj njegova bistvena vsebina. Če na občinskem uradu nihče ni zmožen ogrskega jezika, tedaj naj se poizveduje, če ne zna znabiti kdo v okolišju občine toliko ogerski jezik, da bi vsaj za silo prevajal. Če tudi to ni mogoče, potem naj se pa tak dopis pošlje deželni politični oblasti s prošnjo, da ga prevede v slovenski jezik.

114. Ž u p a n s t v o V.

V p r a š a n j e: Kdo ima plačati stroške orožniku, ki spremlja izgnanca na izgonu?

O d g o v o r:

Te stroške ima plačati v zmyslu § 15 zakona od 27. julija 1871 št. 88. drž. zak. dežela. Vendar ima orožnik še-le tedaj pravico terjati povračilo, če je imel z izgonom opraviti več kot 24 ur.

115. Ž u p a n s t v o V.

V p r a š a n j e: Koliko mora biti kolekovana prošnja, da ostane gostilna odprta čez navadno določeni čas in s katerim kolekom se ima opremiti tozadevno uradno dovoljenje (licenca)?

O d g o v o r:

Prošnja, da ostane gostilna odprta čez navadno določeni čas, se kolekuje po tar. postavki 43 črka b) št. 2 in po tar. postavki 7 črka g) z 2 K.

Enako ima biti tudi licenca opremljena s kolkom po 2 K.

116. V e č ž u p a n s t e v.

V p r a š a n j e: V marsikaterem kraju pokupijo lesni trgovci gozdove, da jih izsekajo. S tem je seveda zvezanih mnogo voženj, ki obstoječe občinske in druge poti močno razrijejo in pokvarijo. Nastane vprašanje, če in v koliko morejo občine terjati, da taki lesni trgovci prispevajo kak poseben višji znesek za vzdrževanje cest?

O d g o v o r:

Na to vprašanje nam odgovori § 21 zakona z dne 28. julija 1889 št. 17. dež. zak. Ta § določa: Če kdo kako občinsko, okrajno ali kako drugo cesto v večji meri kakor navadno rabi, tedaj se sme od njega zahtevati, da po razmerju te izvanredne porabe prispeva za vzdrževanje ceste.

Pri tem se ne gleda na to, ali je dotičnik občan ali ne. Dovolj je, če cesto izredno mnogo rabi.

Koliko ima plačati? § 21 pravi, da se donesek najprej poizkuša zlepa dogovoriti. Županstva naj torej najprej poizkusijo se zlepa z dotičniki domeniti, koliko bodo

za izredno porabo prispevali. Če se ne morejo glede visokosti doneska zediniti, naj županstvo zadevo predloži v konečno rešitev deželnemu odboru.

Pri deželnih cestah določi višino prispevka, če se prizadeti faktorji ne morejo zediniti, deželna vlada, ki pa mora prej o tem zaslišati še deželni odbor.

117. Gospod F. D. v Ž.

Vprašanje: Ali sme politična oblast poslati k volilnim shodom svojega komisarja?

Odgovor:

Ne k volilnim shodom nima pravice priti vladni komisar in tudi ne sme shoda razpustiti ali sploh kako uradno dejanje započeti. To je razvidno iz § 12 zborovalnega zakona, ki o volilnih shodih ne govori. Omenja namreč samo §§ 2 in 3, ne pa tudi § 4.

118. Kmetško in delavsko izobraževalno društvo na V.

Vprašanje: Naše društvo namerava prirediti igro v dveh dejanjih in ob koncu srečolov — vse to proti vstopnini. Kam nam je to naznaniti?

Odgovor:

Vašo prireditev morate na vsak način naznati okrajnemu glavarstvu in prositi za dovoljenje vprizoritve. Predložiti morate tudi knjižico s tekstom igre ter naznati, da se bo vstopnina pobirala.

Razne naredbe političnih oblasti tudi zahtevajo, da se okrajnemu glavarstvu med drugim sporoči tudi, kdo bo igro vodil in za njeno vprizoritve odgovoren.

Prošnja ima biti kolekovana po tar. postavki 43 črka a) p. 2) z 1 K.

119. Županstvo I. B.

Vprašanje: Tu biva občan, ki ima letnih dohodkov 480 K. Njegova žena, ki živi z njim v zakonski skupnosti, pa je imela v minolem letu rentuini podvrženih dohodkov 1300 K. Ali bo moral ta občan za odmero vojaške pristojbine napovedati samo svoje ali tudi ženine dohodke?

Odgovor:

Sicer velja res pravilo, da se dohodki družine v svrhu obdačenja redno prištevajo k dohodkom hišnega glavarja (moža, očeta), a je na drugi strani od tega pravila tudi nekaj izjem. Zato Vam ne moremo zanesljivo odgovoriti, ali bo moral ta Vaš občan napovedati za odmero vojaške pristojbine tudi dohodke svoje žene, ali ne.

Da ne boste imeli zaradi tega sitnosti, se držite odmere osebne dohodnine. Če se je pri odmeri osebne dohodnine temu občanu prištel tudi dohodek njegove žene, tedaj se bo moral tudi pri odmeri vojaške pristojbine. Podlago za vojaško pristojbino bo namreč po novem zakonu tvoril osebno-dohodninski davek.

120. Županstvo I. B.

Vprašanje: Ali so definitivno nastavljeni uradniki na neeraričnih poštah tudi na kraju svoje službe pristojni?

Odgovor:

Ker taki poštni uradniki niso v smislu § 10 domovinskega zakona iz leta 1896 državni uradniki, ne pride pristojnosti na sedežu svojega urada.

121. Županstvo K.

Vprašanje: Posestnik P. je s pogodbo izročil polovico svojega posestva sinu, tako da gospodarita skupno in sta solastnika zemljišča. Davki niso razdeljeni temveč skupni. Ali ima sin volilno pravico v občinski odbor? Kaj mu je storiti, da jo zadobi?

Odgovor:

Po § 7 občinskega volilnega reda za Goriško imata solastnika skupnega posestva samo en volilni glas. Sin

torej zase ne dobi volilne pravice. Da moreta solastnika skupnega posestva voliti, morata dati pooblastilo ali kaki tretji osebi ali pa mora biti pooblaščen kateri izmed solastnikov.

122. Županstvo K.

Vprašanje: Pred kakimi 22 leti so se pri nas razdelili skupni pašniki. Na pašniku posesnika A. je stala brest. Leta 1907 je pa nekdo to drevo obsekal, ne da bi se vedelo kdo. Zaradi tega je A brest posekal. Sedaj se je oglašil posestnik B. trdeč, da je drevo njegovo. Prosimo pojasnila, čegavo je drevo?

Odgovor:

Drevo je last tistega, na čegar svetu je stalo. Po naših zakonih je izključeno biti lastnik drevesa rastočega na tujem svetu. Čegar je svet, istega je tudi drevo!

123. Gospod P. v L.

Vprašanje: Naš občan, ki biva v Nemčiji, se je obrnil name, naj mu preskrbim vse potrebne listine, da se bo mogel v Nemčiji poročiti. Poslal sem njegovega očeta k glavarstvu, da mu napravijo sposobnostno spričevalo, a so ga zavrnil, češ da je treba za to pismene prošnje sina samega. Ali je to postopanje okrajnega glavarstva pravilno? Ali smem jaz za sina prositi za potrebno spričevalo?

Odgovor:

V tem oziru ima okrajno glavarstvo precej proste roke. Sicer bi po našem mnenju prav lahko vstregli očetovi prošnji, če pa tega niso storili, se tudi ne da nič opraviti.

Poizkusite vložiti prošnjo Vi, a se sklicujte v prošnji izrečno na to, da Vas je Vaš občan iz Nemčije izrečno naprosil, da mu vse potrebne listine oskrbite oz. da Vas je pooblastil v oskrbljenje listin.

Če še na to prošnjo ne bodo hoteli napraviti spričevala, potem bo moral sin ali sam prositi iz Nemčije ali pa bo moral poslati pravo redno pooblastilo, na podlagi katerega bo smel pooblaščenec namesto njega prositi.

124. Gospod P. v L.

Vprašanje: Kupil sem slamoreznico. Trгоvec pa mi ni poslal pravega kolesa k slamoreznici, vsled česar je bila za-me nerabna in sem jo vrnil. Kupil sem na to drugo pri istem trgovcu. Nazaj sem poslal prvi stroj na svoje stroške, a mislim, da mi jih ima vrniti trgovec, ker je on pošiljatev zakrivil. — Ali mu smem pri kupnini za drugo slamoreznico odtegniti voznino za prvi stroj?

Odgovor:

Trгоvec sicer res ni pravilno postopal, ker Vam je napačno kolo poslal. Vendar pa Vi niste bili upravičeni vrniti cel stroj zaradi nepravega kolesa. Zakaj niste vrnil samo kolesa in zahtevali pošiljatev pravega?

Kaj ste pisali trgovcu, ko ste mu vrnil prvi stroj? Kaj Vam je on na to odgovoril? Kako in pod katerimi pogoji ste naročili drugi stroj?

Na vsa ta vprašanja bi morali dobiti pojasnila, če naj Vam zanesljivo odgovorimo.

Svetujemo Vam, da se s trgovcem pogodite tako, da trpita vsak polovico vožnih stroškov.

126. Gospod P. v L.

Vprašanje: Že več let sem gledam, kako ljudje teptajo moj travnik in po njem hodijo, čeravno imajo vstric travnika pravo pot, ki ni daljša kot ona po mojem travniku. Prej sem potrpel, ker nisem hotel ljudi razburjati, sedaj bi pa zaradi svojega naslednika rad stvar uredil. Kaj mi je storiti, da to razvado odpravim brez razburjenja?

O d g o v o r :

Sredstvo je silno priprosto: Zagradite travnik tako, da ne bodo več mogli čezenj hoditi. Poleg tega pa še napravite na obeh konceh travnika table z napisom: Prepovedana pot!

Če se ljudje ne bodo hoteli temu pokoriti, Vam ne bo preostalo drugzega kot sodna pot.

126. Ž u p a n s t v o M.

V p r a š a n j e : Ali se morajo oni, ki bodo po novem zakonu plačevali vojaško pristojbino, sami prijaviti ali naj čakajo, da dobijo za to pismen poziv?

O d g o v o r :

Vsakdo, ki je po novem zakonu povržen vojaški pristojbini, se mora sam brez vsacega poziva tekom meseca januarja prijaviti pri svoji pristojni občini.

Posebni pozivi za to se ne izdajajo, pač pa se v vsaki občini nabije tozadevni razglas okrajnega glavarstva.

127. Ž u p a n s t v o S v. J. ob T.

V p r a š a n j e : Županstvo namerava občinsko cesto razširiti in da se izogne ovinku in težavni vožnji v klanec, isto sezidati naravnost čez njive in travnike. Posestniki prizadetih zemljišč se pa tudi proti gotovemu plačilu temu protivijo in nočejo odstopiti svojih zemljišč v cestne namene. Kako jih k temu prisilimo? Kam naj se obrnemo?

O d g o v o r :

Napravite navadno prošnjo na okrajno glavarstvo, kjer prosite, da se za cestne namene uvede zoper one posestnike, ki se protivijo odstopiti potrebni svet razlastitveni postopek. Seveda boste morali okrajnemu glavarstvu z dotično prošnjo tudi predložiti cestni načrt, ki ga gotovo že imate izdelanega.

Na to Vašo prošnjo bo okrajno glavarstvo razpisalo komisijo na licu mesta in bodo vsi prizadeti klicani k obravnavi. Najprej bo politični uradnik poizkusil pridobiti posestnike zlepa, da se vdajo in odstopijo potrebni svet po primerni ceni. Če tega ne bodo hoteli, bo okrajno glavarstvo izdalo razlastitveno sodbo, po kateri bodo morali odstopiti prizadeti posestniki za cesto potrebni svet bodisi za ceno, ki jo bodo z občino dogovorili, če se pa glede cene tudi potem ne bodo hoteli zjediti, bodo uradni cenilci določili vrednost odstopljenega veta. Kakor hitro bo potem občina to od cenilcev doočeno svoto plačala, bo smela začeti s cestno stavbo.

128. Ž u p a n s t v o X.

V p r a š a n j e : Naš občinski odbor je sklenil sezidati posebno uradno poslopje za občinske urade. Redno je občinski urad pristojen kot stavbena oblast. V tem slučaju, kjer občina sama zida pa to menda ne bo šlo. Kam naj prijavimo stavbo — oziroma predložimo — stavbeni načrt v odobrenje ter podelitev stavbenega dovoljenja?

O d g o v o r :

Po § 90 kranjskega stavbinskega reda je v slučajih, kadar kaka občina sama gradi poslopja, pristojno kot stavbena oblast okrajno glavarstvo, kateremu morate predložiti stavbene načrte in prošnjo.

129. Ž u p a n s t v o Š t. V.

V p r a š a n j e : Pri nas se zadnje čase pri občinskih volitvah tako prakticira, da se ne pusti nikdar voliti pooblaščenca skupnih gozdnih upravičencev, ako ni podpisano pooblastilo od vseh upravičencev. Takega pooblastila pa se ne more nikoli od vseh upravičencev dobiti, zato tudi nikoli ne pridejo deležniki skupnih gozdov do izvrševanja volilne pravice. Ali je tako postopanje volilne komisije, ki hoče za volitev imeti od vseh deležnikov podpisano pooblastilo, pravilno? Ali velja to tudi za volitve v okrajni cestni odbor?

O d g o v o r :

Znano nam je, da se tako prakticira. Tudi politične oblasti hočejo, da podpišejo vsi deležniki volilno pooblastilo, sicer smatrajo isto kot neveljavno in neposobno.

Po našem mnenju je ta zahteva popolnoma neupravičena, kajti povsod pri solastnini in pri deležnikih skupnih zemljišč se pusti veljati takozvani »majoritetni princip« t. j. načelo, da obvelja to, kar večina hoče. Ravno kar se tiče skupnih zemljišč, izraža § 51 zakona od 26. okt. 1888 št. 2 dež. zak iz leta 1888 prav jasno ta majoritetni princip, ker pravi, da more večina deležnikov provocirati takozvano specijalno delitev skupnosti. Če more večina kaj tako važnega storiti, je neumljivo, zakaj ne bi mogla dati volilnega pooblastila! Pri solastnikih zemljišč se pusti voliti onega, ki ima pooblastilo od večine solastnikov.

Iskali smo tozadevne sodbe upravnega sodišča, pa je nismo mogli najti. Sicer Vas pa opozorimo, da upravno sodišče v popolnoma enakih slučajih včasih različno sodi.

Svetujemo Vam, da se v prihodnje držite našega načela in prosimo, da nam poročate, kak je bil uspeh.

Enako se držite našega načela tudi pri volitvah v okrajni cestni odbor.

130. G o s p o d J. D. v Č.

V p r a š a n j e : V naši občini bodo v kratkem občinske volitve. V tretjem razredu je vse polno zunanjih volilcev, ki bi radi prišli volit, če bi dobili za dolgo pot in zamudo časa kako odškodnino. Ali se jim sme potne stroške vrniti, ne da bi se bilo treba bati kazni zaradi tega?

O d g o v o r :

Zakon pravi, da je kriv volilnega podkupovanja tisti, ki plačuje zato, da volivec v kakem gotovem smislu glasuje. V našem slučaju je sicer na prvi pogled videti, kakor da se ljudem plačuje samo zato, da pridejo volit, ne pa zato, da volijo tiste može, ki jih želijo oni, ki plačajo. To pa je samo na videz, kajti nihče Vam ne bo verjel, da ste hoteli plačati tudi tistim za pot, ki so hoteli voliti Vaše nasprotnike. Tako so doslej tudi sodišča večkrat razsodila. Včasih so se pa sodbe tudi drugače glasile.

Kakor razvidite iz teh pojasnil, je na vsak način riskirano tako plačevanje poti. Svetovati Vam tega ne moremo zlasti na Štajerskem ne.

131. Ž u p a n s t v o K.

V p r a š a n j e : Prosim za pojasnilo, v čem obstoje po novem obrtnem redu spremembe glede trgovin z mešanim blagom?

O d g o v o r :

Sprememb, ki se tičejo trgovin z mešanim blagom, je v novem obrtnem redu več, toda najvažnejša je ta, da bo moral po novem obrtnem redu vsakdo, ki bo hotel začeti tako trgovino se izkazati, da je v trgovinski stroki izučen, prav tako kakor se to danes zahteva pri rokodelskih obrtih. Doslej je namreč smel začeti trgovino z nekoncesijoniranimi predmeti (torej trgovino z mešanim blagom) vsakdo, ne da bi mu bilo treba dokazati svoje zmožnosti, odslej naprej pa bo moral vsak novi trgovec doprinesiti dokaz sposobnosti z rednimi učnimi spričevali, sicer se mu izvrševanje obrti ne bo dovolilo.

Ta nova določba velja za vse trgovine, ki so se ali se bodo prijavile po 16. avgustu 1907. Kedor je trgovinsko obrt že pred tem dnevom izvrševal ali prijavil, tisti ne potrebuje dokaza vsposobljenosti, a ima kljub temu vse pravice, ki gredo po novem obrtnem redu izučenim trgovcem.

132. Ž u p a n s t v o P.

V p r a š a n j e : V neki precej zaviti domovinski zadevi si je občina B. za napravo pritožbe na notranje

ministerstvo najela odvetnika za zastopnika. V tej stvari je občina B. tudi končno zmagala proti občini A., ki se je branila priznati domovinstvo nekim revnim otrokom.

Pri odvetniku je seveda naraslo precej zastopniških stroškov. Prosim pojasnila, ali more občina B., ki je zmagala, od nasprotne občine A. terjati povračilo odvetniških stroškov?

Odgovor:

Ne, ker nimamo nikjer take zakonite določbe, ki bi v takih slučajih nalagala povračilo stroškov onemu, ki propade.

Načelo, da ima plačati odvetniške stroške tisti, ki propade, velja za civilno in kazensko pravdo, ne pa tudi za politični postopek.

Občina B. bo torej morala odvetnika iz svojega plačati in ne bo dobila od nikogar povračila.

133. Županstvo M.

Vprašanje: Zoper odločbo občinskega odbora glede vzdrževanja neke zasebne poti iz občinskih sredstev, so se prizadeti pritožili, ker je občinski odbor vsako vzdrževanje ali popraviljanje odklonil. Deželni odbor je pa pritožbo zavrnil.

Odločbo deželnega odbora sem enemu izmed pritožnikov ustmeno naznanil, ker ni bilo časa mu v naglici odločbo pisмено izdati. Na njegovo prošnjo sem mu potem izročil v pregled ves akt, ker je dotičnik občinski odbornik. Rekel mi je, da se bo zoper deželni odbor naprej pritožil. Prosim pojasnila, če in kam je nadaljna pritožba mogoča?

Odgovor:

Zoper odločbe deželnega odbora je vsaka pritožba na kako višjo instanco nemogoča, ker je deželni odbor najvišja avtonomna oblast.

Pač pa je dopustna tekom 60 dni tožba na upravno sodišče.

Tako tožbo pa mora napraviti odvetnik. Ker se gre v Vašem slučaju za prosto presojo avtonomnih oblasti, je težko verjeti, da bi kak odvetnik tako tožbo napravil, ker se prosta presoja oblasti pred upravnim sodiščem ne more izpodbijati. Sicer pa, če tožbo tudi kak odvetnik napravi, ste lahko brez skrbi, vspeha ne bo imela.

134. Županstvo M.

Vprašanje: Z ozirom na predidode vprašanje prosim pojasnila, kako bi mogel dobiti od dotičnega občinskega odbornika, ki sem mu prepustil akte v pregled, te akte nazaj. Sedaj se namreč na razne načine izgovarja, da bi akte še pridržal?

Odgovor:

Najprej ga uradno pozovite, da Vam akte tekom 24 ur vrne, ker bi sicer morali izročiti stvar sodišču.

Če temu Vašemu pozivu pravočasno ne vstreže, naznanite cel slučaj kazenskemu sodišču z zahtevo, da se ga kazensko preganja.

Ako Vam je kazensko preganjanj neljubo, vložite v imenu občine zoper njega tožbo pri civilnem sodniku na vračilo aktov.

V enem, kakor v drugem slučaju bo imel dotičnik sitnosti in Vam bo kmalu akte vrnil.

135. Županstvo M.

Vprašanje: Občinsko naklado na žganje pobira pri nas deželni dacar proti temu, da prepustimo 10% nabranega denarja in plačamo stroške za orodje in tiskovine. Ali je dacar upravičen od nas za pobiranje občinske naklade terjati kako povračilo oziroma plačilo?

Odgovor:

Ne. Dacar je plačan od dežele ozir. od nakladnega nadzorstva. Če bi mu šla zaradi več dela, ki ga ima s

pobiranjem občinske naklade, kaka nagrada ali plačilo, naj se zato obrne na svojo pristojno oblast. Od Vas ne more ničesar terjati.

136. Županstvo Š.

Vprašanje: Pred par dnevi se je pri nas vršila občinska volitev, h kateri je prišel A. kot pooblaščenec graščaka B. Ker je komisiji predložil navadno splošno (generalno) pooblastilo, ga nismo pustili voliti. Držali smo se pri tem Vašega odgovora k vprašanju št. 407 iz lanskega leta. Ali smo prav postopali? Ali ima upanje, da s svojo pritožbo kaj opravi? Ali moremo zahtevati povračilo škode, ki nam nastane iz takega neupravičenega zavlačevanja volitev?

Odgovor:

Če je predložil A. samo splošno pooblastilo in v tistem pooblastilu ni bilo nikakega dostavka, da velja pooblastilo tudi za občinske volitve, ste pravilno postopali.

Upravno sodišče je že večkrat razsodilo, da se morajo glasiti pooblastila izrecno na volitev in da ne zadostujejo splošna pooblastila. Ena izmed teh sodb je ona od 30. junija 1887 št. 1859 — Budw. št. 3613.

Iz tega lahko razvidite, da A. nima upanja na vspeh.

Zaradi škode, ki Vam nastane iz tega, če se kedo zoper volitev pritoži, ne morete od nikogar zahtevati odškodnine.

137. Županstvo B.

Vprašanje: V naši občini biva italijanski podanik že več kot 20 let in plačuje tudi od svoje obrti davek. Ker pa je precej reven, bo prej ali slej prišel v položaj, da bo prosil podpore. Ali smo dolžni ga podpirati, če pride v revščino ozir. kako se nam je tega ubraniti, zlasti ker ima obilno družino?

Odgovor:

Skrbeti boste morali za tega italijanskega podanika le tedaj, če bo v Vaši občini pridobil domovinsko pravico, kar bo sedaj lahko dosegel, ker je že priposestvoval pravico, zahtevati od Vas, da mu zasigurate sprejem v občino, če dobi avstrijsko državljanstvo.

Ako mu tržaško namestništvo podeli avstrijsko državljanstvo, boste morali sprejeti v občinsko zavezo njega in njegovo nedoletno deco.

Če pa do takrat, ko bo prišel prvič javni milostčnosti v breme, ne bo vložil pri Vas prošnje za zasiguranje sprejema, ga kot tujca lahko izženete in bo tako priposestvanje pretrgano.

Razne vesti.

Častnim občanom občine Št. Vid nad Ljubljano sta bila pri občinski seji dne 12. m. m. soglasno izvoljena gospoda vodja in svetnik Fran Povše in rektor zavoda sv. Stanislava dr. Frančišek Ušeničnik.

Od deželnega odbora so bili v seji 18. m. m. kot njegovi zastopniki imenovani: V okrajnocestni odbor brdski: Franc Majdič ml., posestnik na Viru in Franc Šimenc, župan v Dolu; v okrajnocestni odbor postojnski: Matija Ambrožič, posestnik v Novi Sušici in Janez Jež, posestnik v Strmci; v okrajnocestni odbor ribniški: Jožef Merhar, trgovec v Dolenji vasi in Fortunat Kozina, župan v Sušji.

Sedanje znamke rabile se bodo samo še do 31. majnika 1908 in izginejo s 1. junijem 1908 popolnoma iz prometa. S 1. junijem bodo veljavne samo nove jubilejne znamke in zamorejo stranke vse stare znamke zamenjati do 31. julija 1908 pri vsakem c. kr. poštnem uradu. — V letošnjem letu se bodo vse druge

poštne vrednotice enako spremenile, kar se bode objavilo pozneje od slučaja do slučaja.

Poštna hranilnica je končala z lanskim letom svojo 25 letnico. Lani je imela 7.427.189 K dobička. Na hranilnih knjižicah je bilo vloženo koncem lanskega leta 218.888.775 K.

Konjska smrkavost na Kranjskem. Odkar se je po konjih, ki so se rabili pri zgradbi bohinske železnice, zanesla ljudem in kopitarjem silno nevarna kužna smrkavost, pojavljali so se že med zgradbo omenjene železnice posebno po Goriškem in v Trstu vedno in vedno slučajni te kužne bolezni. Zelo verjetno je, da se je bolezen začela že za časa angleško-burske vojne, ko so kupovale angleške komisije konje za vojno po Rusiji, Galiciji, Ogrski in iste ukrcavale na ladje v Reki, kjer so se konji odbirali in slabi oziroma sumljivi izločevali — ter nadalje prodajali. In tako je najbrže po teh konjih zašla bolezen za časa železniške zgradbe tudi v naše kraje in tu povzročila silno škodo in obilo neprijetnosti. Po uradnih izkazih podajamo v sledečem kratek pregled o tej kugi na Kranjskem, ki posebno tudi kaže nevarne posledice prikrievanja kužnih bolezni. Okuženih je bilo v Škofji Loki 9, v Železnikih 9, v Spodnjih Bitnjah 4, na Gaštaju 3, na Visokem 3, na Srednji Beli 1, na Praprotnem 1, v Spodnji Sušu 1, v Dvorju 1, torej 32 konj v kranjskem političnem okraju. Dalje je bilo 5 slučajev smrkavosti v radovljiškem okraju, in sicer 3 na Rečici in 2 v Želečah, potem 1 slučaj v Kamniku, 1 slučaj v Iški vasi, 4 slučaji v Štepanji vasi pri Ljubljani in končno 1 slučaj v mestu Ljubljana. Vrhu tega so pobili še šest sumljivih konj v kranjskem in dva sumljiva konja v radovljiškem okraju, tako da lahko računimo 20 tisoč kron škode samo na vrednosti konj, ki se je le v prav neznatni svoti povrnila iz državnih sredstev. Stvar je torej zelo resna, in treba bo velike pozornosti še tudi nadalje pri konjih, oslih in mulah.

Odločen nastop slovenske občine na Koroškem. Občina Sele na Koroškem je dosegla, kakor smo poročali v zadnji številki zmago proti koroškemu deželnemu odboru, ki ni hotel sprejemati in reševati slovenskih vlog. Pa ne samo z deželnim odborom, tudi z deželno vlado bije občina Sele hud boj za pravice slovenskega jezika. Občinski odbor v Selah je namreč meseca junija l. l. sklenil zahtevati od vseh oblasti vsaj dvojezične razglase in oklice, celovško okrajno glavarstvo pa je razveljavilo ta sklep, češ, da je občinski odbor prekoračil s tem sklepom svoj delokrog in kršil obstoječe zakone, a Koroška da ni dvojezična dežela. Občinski odbor se je proti temu odloku pritožil na deželno vlado že meseca julija l. l., a ni po preteku celih petih mesecev dobil nikakega odgovora. Opozoril je deželno vlado na eventualne posledice tega zavlačevanja in je, tudi na to ni dobil nikakega odgovora, s 1. januarjem 1908 ustavil delovanje občine v prenesenem delokrogu. To je vesel pojav narodne odločnosti z one strani Karavank, in le čestitati je občini, kateri stoji na čelu tako odločno in samozavestno vodstvo. Da se je pred leti že začelo tako delovati, bi bilo sedaj na Koroškem precej drugače; ali da bi vsaj sedaj druge slovenske občine sledile Selam in tudi izrabljale, kar so jim priborili vrli in zavedni Selani.

Ministrstvo javnih del. Glede na novoustanovljeno ministrstvo javnih del se s češke strani zahteva,

da naj to ministrstvo pripade Čehom, ki bi potemtakem imeli tri svoje može pri vladi. Ministrstvo naj bi imelo 5 sekcij. Prva sekcija naj bi obsegala vodopravne zadeve, poskusne obrtne zavode, patente in varstvene znamke, delavske pogodbe, posredovanje dela, delavske in delodajalske organizacije, izseljevanje in stanovanjska vprašanja. Druga sekcija: javne dobave, podpora male obrti, obrtni in denarni kredit, obrtnonadaljevalne šole, obrtni instruktorji in domača obrt. Tretja sekcija: državne ceste in zgradbe. Četrta sekcija: vodne stavbe, vodne ceste in pristanišča, urejevanje hudournikov, hidrografična in hidrotehnična služba, varstvo studencev in mineralnih voda. Peta sekcija: rudniške zadeve.

Občina glavnega mesta Zagreba je osnovala po inicijativi bivšega mestnega načelnika dr. Milana Amruša zavod za posredovanje dela in služb, spojen s prenočiščem. Naloga zavoda je, — kakor drugih podobnih zavodov, da uredi razmerje med ponudbami in povpraševanjem po delavskih močeh in da zmanjša kvarni vpliv, ki ga imajo na delavce in posle privatne posredovalnice za službe. Kakor je znano, pride v Zagreb mnogo ljudi iskat dela in službe ravno iz onih delov Kranjske in Štajerske, ki meje na Hrvaško. Zagrebška občina opozarja te ljudi na gorioznačeni novi zavod, kjer bodo najboljše in najsolidnejše postreženi. Vpisnina za delavce in posle znaša 10 vinarjev. Velikega blagotvornega pomena pa je imenovano prenočišče, ker zamore v njem brezplačno prenočiti vsak delavec petkrat v mesecu. Priporočamo ta koristni zavod vsem kojih se tiče.

Slovenska podružnica „Avstrijske družbe sv. Rafaela v varstvo katoliških izseljencev“ objavlja sledečo doposlano mu informacijo ministrstva notranjih zadev glede na zavarovanje, ako odklonijo ameriške oblasti izseljenca. Nekaj časa sem priporočajo agenti osobito v južnih avstrijskih pokrajinah izseljencem, da naj se, ko kupijo vožni listek, tudi zavarujejo za slučaj, ako jim ameriške oblasti zabranijo vstop v Ameriko in da naj zato poleg voznine plačajo še posebno premijo. Izseljencem se svetuje, naj ne sklepajo takih zavarovalnih pogodb. Obstoja namreč nevarnost, da zavzamejo ameriške oblasti stališče, da se s takimi zavarovalnimi pogodbami nagovarja k izseljevanju, kar je pa prepovedano po ameriških naseljevalnih postavah. Ravno zaradi tega zavarovanja bi lahko odklanjali izseljence. Nadalje pa nima v Avstriji nobena domača in tudi ne kaka inozemska zavarovalnica pravice, da dela take kupčije. Oni agenti, ki nagovarjajo izseljence k omenjenemu zavarovanju, nimajo pravice, da zavarujejo izseljence in so zato kaznjivi. Izseljenec tudi nima v teh razmerah nikakega zagotovila, da bi bil res zavarovan. V mnogih slučajih je taka kupčija le navidezna. Agent nima drugega namena, kakor da vzame izseljencu višji znesek, kolikor znaša vožna cena.

Rodbina na Francoskem. Ministrstvo za javna dela na Francoskem je zdaj objavilo sledečo statistiko rodbin: Rodbin je na Francoskem 11.315.000. Od teh nima nobenih otrok 1.804.720 rodbin, 2.966.171 imajo le enega otroka, 2.661.798 imajo po dva, 1.643.425 po tri, 987.392 po štiri, 566.768 po pet, 327.241 po šest, 182.998 po sedem, 94.728 po osem, 44.728 po devet, 20.639 po deset, 8305 po enajst, 3508 po dvanajst, 1437 po trinajst, 554 po štirinajst, 249 po petnajst, 79 po šestnajst, 34 po sedemnajst, 45 po osemnajst otrok.